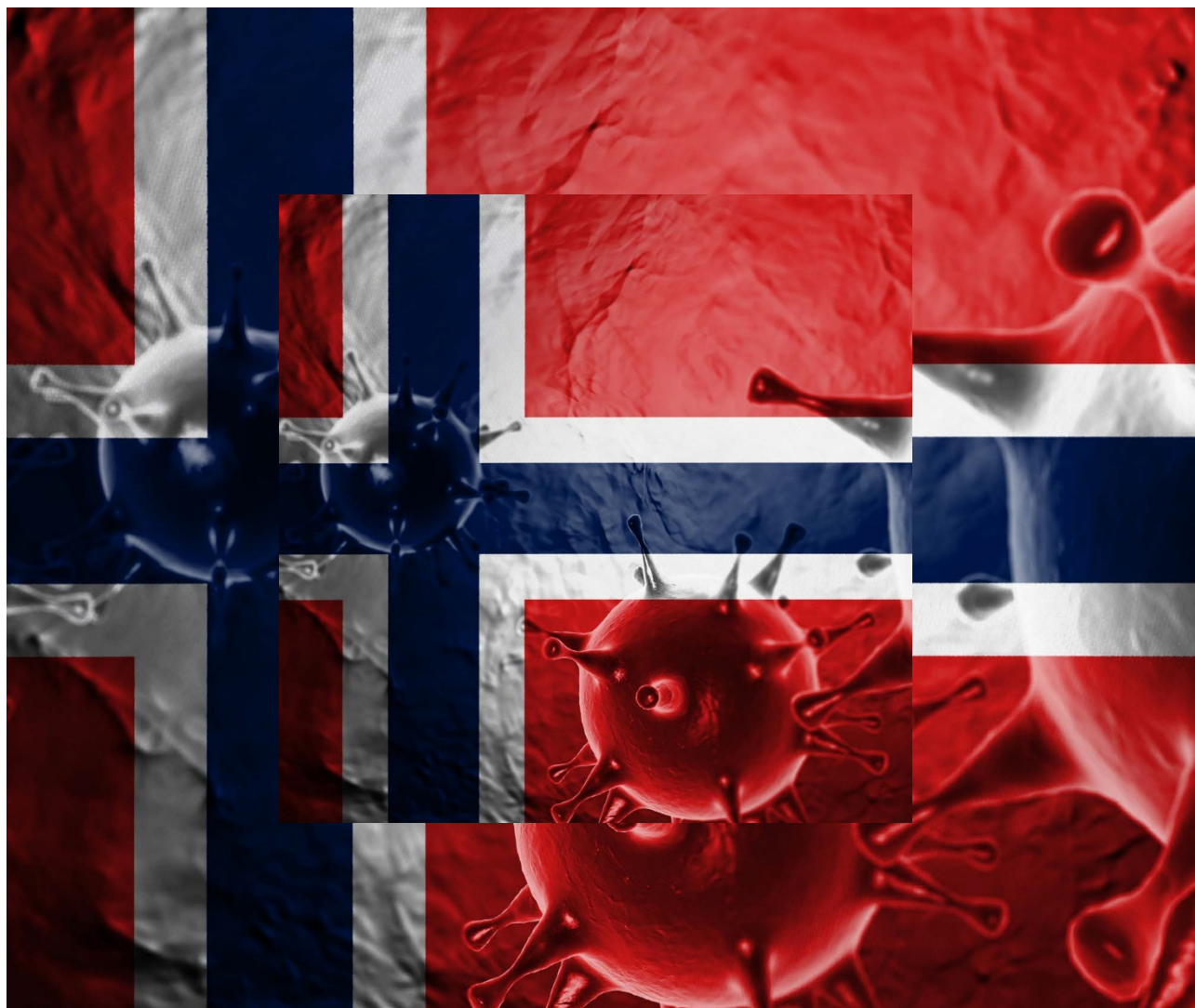

**SANDS tilbyr 30 minutter gratis juridisk
bistand til Oslo Cancer Cluster Incubator
sine medlemmer i forbindelse med
koronaviruset**

S A N D S

SANDS tilbyr 30 minutter gratis rådgivning per telefon til alle våre medlemmer for juridiske spørsmål knyttet til koronaviruset.

De seneste dagene har norske myndigheter innført omfattende tiltak for å hindre videre spredning av koronaviruset. Alle barnehager, skoler og utdanningsinstitusjoner er stengt, og alle som har mulighet til det oppfordres til å jobbe hjemmefra. I tillegg må alle som har vært i utlandet de siste 14 dagene holde seg i hjemmekarantene. Det er også innført skjerpede grensekontroller.

Flere virksomheter møter på juridiske spørsmål om hvordan de bør gå frem for å håndtere den kommende perioden. Vi har spesielt fått spørsmål om forholdet til inngåtte kontrakter, erstatningsansvar ved forsinkelser, om regler for permitteringer av ansatte og om finansielle forhold. Les våre råd under og/eller ta kontakt med en av våre advokater for å booke din tid for gratis rådgivning:

Katrine Malmer Høvik – kmh@sands.no - 48016587

Vidar Johnsen – vidar.johnsen@sands.no – 93065919

Juridiske spørsmål som kan oppstå i forbindelse med koronasituasjonen.

Kontraksrettslige forpliktelser

Må avtalen oppfylles?

Det rettslige utgangspunktet er at avtaler skal holdes. Fra dette utgangspunkt gjelder imidlertid unntak som kan være anvendelige i situasjoner som denne. Vårt generelle tips er å ta tak i problemene så tidlig som mulig. Venter man for lenge kan det føre til dårlige løsninger og tap, og i verste fall ansvar og/eller konkurs.

Hvorvidt avtalens forpliktelser kan utsettes eller suspenderes beror i utgangspunktet på en tolkning av den konkrete avtalen. Avtalen kan selv ha bestemmelser som regulerer slike forhold, se eksempelvis under. Kontrakten kan også etter omstendighetene suppleres med alminnelige uskrevne rettsprinsipper om tilbakeholdsrett og stansing av egen ytelse. Dette gjelder dersom det etter kontraktens inngåelse er oppstått forhold som gjør det sannsynlig at kunden ikke kan gjøre opp for seg.

Force majeure - ansvarsfritak ved uforutsette hendelser

Avtaler kan inneholde unntak fra å oppfylle avtalen dersom forholdet skyldes «force majeure» hendelser. Force majeure er et juridisk begrep som viser til uforutsette hendelser utenfor partenes kontroll. På engelsk omtales begrepet ofte som «Act of God». Typiske tilfeller av «force majeure» er krig, naturkatastrofer og streik. I enkelte avtaler omtales også pandemi direkte som en slik hendelse, men dette er mindre vanlig.

Uavhengig av om pandemi er opplistet som en «force majeure» hendelse, kan koronavirusutbruddet under visse omstendigheter bli regnet som et forhold som faller inn under «force majeure». Det er likevel viktig å merke seg at koronavirusutbruddet ikke fritar partene for enhver forpliktelse i kontrakten. Ansvarsfritak under «force majeure» dekker kun hendelser som for det første var uforutsette da kontrakten ble inngått og som for det andre ligger utenfor partenes kontroll.

“Force majeure” er et alminnelig prinsipp, som normalt vil gjelde selv om partene ikke har avtalt noe spesifikt om dette i avtalen. For eksempel, etter kjøpsloven er en part fritatt fra å oppfylle sine forpliktelser ved uforutsette hendelser utenfor partens kontroll.

- Hva er en uforutsett hendelse?

For kontrakter som ble inngått langt tilbake i tid er det nokså klart at det var umulig å forutse koronavirusutbruddet og dets mulige konsekvenser for gjennomføring av kontrakten. For kontrakter som har blitt inngått den siste tiden, og særlig etter at myndighetene begynte å innføre strengere tiltak, er det mer tvilsomt om koronaviruset og dets konsekvenser kan regnes som uforutsett. For kontrakter som inngås i tiden fremover bør det tas høyde for koronavirusutbruddet i tilbudet.

- Hva er et forhold utenfor partenes kontroll?

Partene har i utgangspunktet kontroll over sine ansatte, sine underleverandører og sine eiendeler. Terskelen for når noe anses utenfor partens kontroll er i utgangspunktet høy. Koronaviruset kan altså ikke på generelt grunnlag regnes som «force majeure». Det avgjørende er hvilken virkning virusutbruddet konkret har for gjennomføringen av din kontrakt.

Rådene ovenfor er av generell karakter, og er ikke ment å gi et endelig svar på om force majeure er aktuelt i ditt konkrete tilfelle. Hvorvidt force majeure er aktuelt beror på en konkret vurdering av din avtale. Vi anbefaler å søke juridisk bistand for å få klargjort om ditt konkrete tilfelle omfattes av force majeure.

Arbeidsrettslige forhold

Hjemmekontor

Ved behov for å forebygge smittespredning ved å stenge et arbeidssted midlertidig, kan arbeidsgiver be ansatte om å arbeide hjemmefra. Dette forutsetter at det er mulig å utføre arbeidet utenfor det opprinnelige arbeidsstedet.

Permitteringer

Ikke alle har arbeid som kan tilrettelegges for å utføres hjemmefra. Driftssituasjonen hos virksomheten kan også som følger av koronaviruset bli vanskelig, for eksempel som følge av en reduksjon i arbeids- og oppdragsmengde. I disse tilfeller kan det bli aktuelt for arbeidsgiver å benytte permitteringer. Permittering er et midlertidig tiltak for å oppnå rask kostnadsreduksjon, som kan brukes i situasjoner hvor arbeidsgiver vurderer at den vanskelige driftssituasjonen som har oppstått er forbigående og ikke varig.

Vurderingen av om bedriften skal permittere og hvilke ansatte som skal permitteres, må skje før virksomheten utgir et permitteringsvarsel. Dersom du kun skal permittere enkelte ansatte, må du på en saklig måte velge ut hvem som skal permitteres. Vi anbefaler å søke juridisk bistand i vurderingen. Dersom virksomheten må stenge umiddelbart grunnet koronaviruset kan virksomheten permittere med 2 dagers varsel. Bedrifter som ikke må permittere umiddelbart, men som ser an markedet og ordretilgangen – som en indirekte «koronaeffekt» – må benytte lovens hovedregel hvor varslingsfristen er på 14 dager.

Den siste uken har myndighetene gjort flere endringer i regelverket for permitteringer. Fredag 13. mars informerte regjeringen om at *arbeidsgiverperioden* hvor arbeidsgiver dekker lønnen til de ansatte blir redusert fra 15 til 2 dager. Som arbeidsgiver er du derfor forpliktet til å dekke den ansattes lønn de to første arbeidsdagene i permitteringsperioden. Arbeidsgiverperioden vil bli utvidet tilsvarende dersom arbeidstaker er delvis permittert. Dersom arbeidstaker er permittert 50 % vil følgelig arbeidsgiverperioden være på 4 arbeidsdager og ikke 2.

Etter arbeidsgiverperioden blir den ansatte å gå over på dagpenger fra NAV. Stortinget har i dag (16. mars) vedtatt at permitterte får dagpenger tilsvarende full lønn de første 20 dagene, begrenset oppad til 6G. Deretter går arbeidstaker tilbake på normal dagpengesats (opptil 62,4 % av inntektene de siste 12 eller 16 kalendermånedene, oppad begrenset til 6G). Staten tar dermed en stor del av regningen og dekker inntektstapet fra dag 3 til 20.

Varsel om permittering må gis skriftlig. Permitteringsvarselet bør inneholde følgende:

- a) Sted og dato
- b) Navn på den permitterte
- c) Varsel om permittering fra vedkommende stilling med angivelse av når permitteringen er antatt å gjelde fra (tidligst starte to dager etter varsel gis, jf. ovenfor)
- d) Årsaken til permittering
- e) Permitteringsgrad (helt/delvis)
- f) Permitteringens sannsynlige lengde, hvis det er mulig å oppgi
- g) Oppfordring om å ta kontakt med NAV så snart som mulig for å fremme søknad om stønad

Ansatte må være hjemme pga. stengte barnehager/skoler

Arbeidsgivere må tillate at foreldre er hjemme dersom det er nødvendig for å ta vare på barn. Dersom den ansatte er hjemme og kan utføre jobben hjemmefra, er ikke dette et problem.

Dersom den ansatte ikke kan arbeide hjemmefra, men likevel må være hjemme for å ta seg av barn som følger av stengte barnehager/skoler, har regjeringen besluttet at den ansatte har rett til å motta omsorgspenger fra NAV.

Rettigheter for selvstendig næringsdrivende

Krav på sykepenger fra NAV

Retten til sykepenger for selvstendig næringsdrivende og frilansere avviker fra retten til ordinære arbeidstakere. Den 16. mars 2020 vedtok Stortinget å innføre en ordning slik at selvstendig næringsdrivende og frilansere gis rett til sykepenger fra dag 3 av fraværet, med samme dekningsgrad som etter gjeldende regler (dvs. 80 % dekning for selvstendig næringsdrivende og 100 % for frilansere av inntekt inntil 6 G).

Stengte skoler og barnehager

Selvstendig næringsdrivende med omsorg for barn kan også bli rammet av at skoler og barnehager er stengt. Den 12. mars 2020 besluttet regjeringen at foreldre som må være hjemme med barn som følge av stengte skoler/barnehager, kan få omsorgspenger fra NAV dersom dette forhindrer dem i å arbeide. Den 16. mars ble det vedtatt å innføre en ordning for selvstendig næringsdrivende og frilansere som innebærer utbetaling av omsorgspenger fra og med dag 4, etter samme regler som arbeidstakere og med samme dekningsgrad som for sykepenger for selvstendig næringsdrivende.

Avlyste oppdrag – dagpenger fra NAV

Oppdrag kan bli avlyst som følge av koronasituasjonen, se ovenfor om force majeure. Dette kan igjen resultere i at du som selvstendig næringsdrivende/frilanser ikke har krav på betaling eller kompensasjon.

Som selvstendig næringsdrivende har du normalt ikke rett på dagpenger fra NAV, som følge av at du ikke har betalt arbeidsgiveravgift, og derfor ikke opparbeidet deg slike rettigheter. I lys av dagens situasjon er det nå besluttet å endre regelverket, slik at du som selvstendig næringsdrivende skal få en midlertidig inntektssikring tilsvarende 80 % av gjennomsnittet av de siste tre års inntekter oppad begrenset til 6G. Kompensasjonen inntreffer fra og med dag 17 etter inntektsbortfallet.

Som frilanser vil du ha krav på dagpenger fra NAV som en vanlig arbeidstaker som følge av at du er arbeidsledig, forutsatt at vilkårene for dette er oppfylt. Du vil altså få utbetalt dagpenger fra NAV tidligere enn en selvstendig næringsdrivende. Dette fordi frilansere opparbeider seg rettigheter på lik linje som vanlige arbeidstakere.

Dersom du er ansatt i ditt eget aksjeselskap kan du motta dagpenger på lik linje med andre arbeidstakere. Selv om du eier selskapet kan du permitteres, og deretter få rett til dagpenger fra NAV, forutsatt at vilkårene for å motta dagpenger er oppfylt.

Finansielle forhold

Låne- og kredittavtaler inneholder normalt ingen «force majeure» bestemmelser som gir låntaker rett til utsettelse med renter og avdrag. Force majeure kan etter omstendighetene påberopes etter ulovfestede prinsipper, men dette er ikke noe vi anbefaler å lene seg på da det skal svært mye til for å påberope seg dette. Situasjonen vil derfor bero på forholdet mellom banken og kunden. Har banken tillit til kunden vil det normalt være mulig å få til løsninger selv om låntaker ikke har mulighet til å stille tilleggsikkerhet. Flere banker har i denne situasjonen vist vilje til å finne best mulig løsninger for sine kunder. For å få til gode løsninger er det viktig at låntaker tar opp utfordringen med sin bankforbindelse så tidlig som mulig. Dette skaper tillit og øker muligheten for gode løsninger.

Skatte- og avgiftstiltak i møte med koronavirusutbruddet

Regjeringen foreslår å innføre en midlertidig adgang til å tilbakeføre underskudd i 2020 mot skattlagt overskudd to foregående år. Det blir satt en beløpsgrense på NOK 30 mill. Har man underskudd på 30 MNOK i 2020, mens man har et overskudd på 20 MNOK i 2018 og 10 MNOK i 2019 vil man altså kunne få tilbakebetalt 6,6 mill. kroner.

Tiltaket likebehandler alle næringer, men vil særlig komme de mest utsatte bedriftene til gode. Skatteverdien av underskudd i 2020 vil først bli utbetalt til bedriftene ved skatteoppgjørene i 2021, men regjeringen mener at forslaget kan åpne opp for at bankene vil være villig til å gi mer lån i denne krevende situasjonen for norske bedrifter.

Forslaget omfatter bare aksjeselskap mv. som har gått fra overskudd i 2018 eller 2019, til underskudd i 2020. Underskuddet *må være oppstått i 2020*. Avgrensingen sikrer at selskapene som nyter godt av tiltaket, også er egnet til å gå med overskudd. Således unngås det at bedrifter som ikke er egnet til å gå med overskudd, eller som i utgangspunktet ikke driver næring, nyter godt av tiltaket.

Utsatt betaling av formuesskatt

Regjeringen foreslår en midlertidig ordning med utsatt betaling av formuesskatt på virksomhetsformue for inntektsåret 2020. Den foreslåtte ordningen gjelder personlige skattytere som eier regnskapspliktig virksomhet med negativt årsresultat for inntektsåret 2020.

Ordningen innebærer at skattyter kan søke om ett års utsatt innbetaling av formuesskatten for inntektsåret 2020 når den forfaller til betaling i 2021. Videre vil skattytere som kan sannsynliggjøre at virksomheten vil gå med underskudd i 2020, søke om fritak for forskuddstrekk eller forskuddsskatt for virksomhetsformue for de gjenstående betalingsterminene i 2020. Det vil gi bedre likviditetssituasjonen til virksomhetene ved at bedrifter med underskudd kan la være å betale utbytte til eiere for å dekke formuesskatt. Eiere som får utsatt formuesskatten, vil dessuten ha større mulighet for å støtte bedriften.

For å unngå at forslaget er i strid med Norges forpliktelser etter EØS-avtalen, må muligheten til å utsette betalingen av formuesskatt også omfatte virksomhetsformue i EØS-land. På denne bakgrunn foreslår departementet at skattyter som er formuesskattepliktig til Norge for virksomhetsformue i et EØS-land, er omfattet av utsettelsesordningen så lenge de øvrige vilkårene er oppfylt.

Betalingsutsettelsen vil bli ansett som et lån fra staten til den enkelte skattyter. Dersom hver enkelt skattyter ønsker å benytte seg av denne regelen så må man søke om utsettelse av formuesskatten innen fristen for levering av skattemeldingen, 30. April.

Utsatt betaling av forskuddsskatt for selvstendige næringsdrivende

Selvstendig næringsdrivende som skal betale første termin av forskuddsskatten 15. mars, får utsatt frist for innbetaling til 1. mai. Tiltaket gjennomføres for å bedre likviditetssituasjonen for de selvstendig næringsdrivende.

Regulatoriske spørsmål

Det er vanskelig å vite hvordan situasjonen vil utvikle seg, men det er nærliggende å tro at helsevesenet kan ha behov for bistand fra private aktører i nærmeste fremtid, både hva gjelder behovet for medisinsk utstyr og evt. legemidler. Vi har god kompetanse og erfaring innen regulatoriske spørsmål og myndighetskontakt og kan bistå selskaper i den forbindelse.

Flere nyhetsbrev knyttet til koronasituasjonen finner du [her](#).